

De jacht op de snoek

Deze jacht is niet alleen een aangename afwisseling, vooral op momenten dat dieren en vogels door de jager met rust worden gelaten, maar geeft ook vaak een beduidend resultaat. En omdat de snoek zowel vers goed smaakt en gezond eten is en gedroogd lang kan worden bewaard, waaraan velen de voorkeur geven, is de snoekenjager een graag geziene gast in de keuken.

De beste tijd voor deze jacht is april en mei, als de snoek paait. Ze staan dan met 2 of meer, af en toe in scholen van 10 tot 12 in laag water, het liefst op overstroemd grasland, vlak onder het wateroppervlak, vaak met een deel van het lichaam en de vinnen erboven. Je ontdekt ze van verre, en met rustig weer hoor je hun gespetter al op afstand. Ze gaan, zoals alle andere schepselen, zo op in hun liefdesspel dat je ze zonder problemen tot op een twintig el kunt naderen en nog dichterbij als je in een roeiboot geruisloos naar hen toe puntert.

Windstilte en zon is een voordeel, omdat de vissen het liefst in dat weer paaien en je ze dan ook het gemakkelijkst kunt ontdekken. Het beste is met zijn drieën te zijn: een om te punteren, een om te schieten en een met een harpoen om de aangeschoten snoek te vangen. Dat laatste kan ook in combinatie met het punteren. Als munitie neme men vossen- of hazenhagel.

Als je, zoals gezegd, tot op ongeveer twintig el van de paaiende snoeken bent gekomen, mik je ongeveer een handbreed lager, waardoor je zonder twijfel het lichaam raakt. Het is zekerder hen in de kop te schieten, waardoor ze meteen doodgaan, maar op die afstand is de kop moeilijk te bepalen. Het enige wat men kan herkennen is de staart en de vlak bij de staart zittende rugvin, die vaak boven het water te zien is. Je moet daar dan vlak voor mikken. Maar dat is niet noodzakelijk, want de geraakte snoek raakt meteen van streek en gaat met zijn buik omhoog liggen. Nu er snel naar toe met de boot, waarop de harpoenier zijn harpoen in de vis jaagt en hem aan boord trekt. Snelheid is noodzakelijk, want meestal komt de snoek weer vlug tot bezinning en gaat ervandoor. Het is grappig om te zien hoe de snoek af en toe, als de bodem modderig is, zijn kop in de modder steekt – net als een struisvogel, die denkt zich onzichtbaar te maken door zijn kop in het zand te steken. Zo staat hij dan een poosje recht op met zijn staart omhoog. Maar je vergist je als je denkt de vis met je handen te kunnen grijpen, de harpoen is nodig. Gewoonlijk raak je met een schot twee tegelijk en ook 5 en zelfs 6 is niet ongebruikelijk. Maar des te meer er bij elkaar zitten, des te kleiner zijn ze.

Snoeken schieten in diep water levert niets op, omdat ze als ze dood zijn naar de bodem zinken en niet weer boven komen, voordat ze gaan rotten. Hetzelfde geldt wanneer ze boven wortels, waterlelies en andere waterplanten staan, waaronder ze zich kunnen verstoppen.

Is het water visrijk en de oevers begaanbaar voor deze jacht kun je op een dag gemakkelijk 4 tot 5 lispund (1lispund is 8 kilo sinds 1839) en meer vangen. Maar begrijpelijkerwijs gaat het daar het beste waar je het voor de eerste keer probeert, want door herhaaldelijk schieten worden de snoeken steeds schuwer. Ook wordt hun aantal beduidend minder, omdat – vooral zonder een juiste uitvoering van de voorgeschreven methode – veel snoeken worden aangeschoten en verkommeren, zonder dat je er wat aan hebt. Uit eigen ervaring hebben we reden te geloven dat snoeken kunnen herstellen en met hagel in hun lichaam verder kunnen leven zolang de vitale delen maar niet zijn beschadigd.

Bij gebrek aan een boot kun je langs de oevers op zoek gaan, hoewel dat minder goed is. Ten eerste voorkom je niet dat je opvalt en lawaai maakt, waardoor de vissen worden opgeschrikt en je niet zo dichtbij kunt komen als met een boot en ten tweede is het vaak moeilijk om de aangeschoten en af en toe ook de gedode vis in de vingers te krijgen.

Ook buiten de paaitijd kan men snoek schieten, maar het is lastiger en de aantallen zijn geringer.

De snoek, die zoals bekend een echte rover is, staat bijna het hele jaar, behalve in de paaitijd, op de loer naar andere vissen. Hij kiest graag een beschutte plek zoals in het riet, onder bladeren, tussen planten, langs een steile oever. Hij staat hier nooit zo hoog in het water dat je hem kunt raken, zelden hoger dan een kwart el onder het wateroppervlak, meestal een half tot een heel el of nog dieper. Je hebt nu wel het voordeel dat je heel voorzichtig dicht bij hem kunt komen en dat je gemakkelijk de kop van de staart kunt onderscheiden. Maar door de lichtbreking, waardoor een optisch bedrog ontstaat, staat hij in werkelijkheid dieper dan lijkt. En des te dieper des te groter wordt de hoek van waarneming. Daarnaast moet overwogen worden onder welke hoek geschoten moet worden, want des te stomper (of groter) die hoek is, des te groter is de watermassa die doordrongen moet worden en des te meer je onder je doel moet mikken. En dat is in de haast niet gemakkelijk uit te rekenen. Het volgende kan dienen als richtlijn.

- 1) Heb je zicht op de snoek onder een zo stompe hoek dat je bijna recht naar beneden schiet, dan mag hij niet dieper dan een el in het water staan. Dan kun je op zijn kop mikken of 1 of 2 duim dichter naar je toe.
- 2) Op een afstand van 10 el mag de vis niet dieper staan dan een halve el. Mik dan een handbreedte onder de vis.
- 3) Op een afstand van 20 el (verder weg heeft geen zin om te schieten) mag de vis niet dieper staan dan ongeveer zes duim. Mik ook zes duim lager.

Tussenliggende afstanden kun je hieruit afleiden.

Het spreekt vanzelf dat deze jacht alleen lukt bij rustig, zonnig weer, want anders kun je de vis helemaal niet zien.

Tenslotte moeten we opmerken dat in dit geval grof geschut nodig is. Vossenhagel heeft geen resultaat dieper dan 6 tot 8 duim onder water. Men moet dus grove ganzenhagel gebruiken of nog beter kogels van 5-6 mm. Of grotere kogels beter werken, weten we niet, omdat we dat nooit hebben geprobeerd.

Uit: het jachttijdschrift Diana van 1835, geschreven door Steen Steensen Blicher.
Uit het Deens vertaald door Jan Baptist, april 2010/ juli 2023.